

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ТА ПРОПОЗИЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ
«СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ І ПЕРЕГЛЯД
РЕЄСТРІВ НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, ЩО МІСТЯТЬ
СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ»,

яке планується розглянути на виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики
17 жовтня 2024 року у м. Полтава

Звертаємо увагу, що обсяг питань, які плануються розглянути на виїзному засіданні Комітету належить до компетенції не лише Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, але й до Українського інституту національної пам'яті. Запит до вище зазначеної установи був надісланий Комітетом.

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України надає в межах компетенції дані щодо об'єктів, які є:

символікою комуністичного тоталітарного режиму відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки»;

символікою російської імперської політики відповідно до Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів».

а) кількість об'єктів, щодо яких отримано від місцевих органів охорони культурної спадщини пропозиції, подання тощо про вилучення з Державного реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів, які є символікою комуністичного тоталітарного режиму відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» або символікою російської імперської політики відповідно до Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімів» (національного/місцевого значення):

	2023	2024
Національного значення	13, в т.ч.: Місто Київ – 5; Житомирська обл. –1; Закарпатська обл. –1; Луганська обл. –1; Одеська обл. – 3; Харківська обл. –1; Херсонська обл. –1.	0

Місцевого значення	Житомирська обл. – 1; Полтавська обл. – 2.	Миколаївська обл. – 2; Полтавська обл. – 60; Рівненська обл. – 2; Сумська обл. – 15; Харківська обл. – 44; Черкаська обл. – 1.
--------------------	---	---

б) кількість об'єктів, щодо яких повернуто на доопрацювання чи залишено без розгляду матеріали, які зазначені у п. «а»:

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	0	0

в) кількість вилучених з Державного реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів, які є символікою комуністичного тоталітарного режиму відповідно до Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» або символікою російської імперської політики відповідно до Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії» (пам'яток національного/місцевого значення):

	2023	2024
Національного значення	13, в т.ч.: Місто Київ – 5; Житомирська обл. – 1; Закарпатська обл. – 1; Луганська обл. – 1; Одеська обл. – 3; Харківська обл. – 1; Херсонська обл. – 1	0
Місцевого значення	3, в т.ч.: Житомирська обл. – 1; Полтавська обл. – 2.	3, в т.ч.: Рівненська обл. – 2; Черкаська обл. – 1.

г) кількість невзятих на державний облік (визнаних такими, що не підлягають занесенню до Державного реєстру нерухомих пам'яток України) об'єктів культурної спадщини відповідно до частини четвертої статті 13 Закону України «Про охорону культурної спадщини» (далі - Закон) (пам'яток національного/місцевого значення):

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	53, в т.ч.: Місто Київ – 12; Волинська обл. – 10;	410, в т.ч.: Місто Київ – 1; Вінницька обл. – 57;

	Запорізька обл. – 1; Миколаївська обл. – 8; Полтавська обл. – 18; Черкаська обл. – 2; Чернігівська обл. – 2.	Волинська обл. – 21; Дніпропетровська обл. – 162; Житомирська обл. – 45; Закарпатська обл. – 58; Запорізька обл. – 1; Київська обл. – 1; Миколаївська обл. – 27; Полтавська обл. – 2; Хмельницька обл. – 6; Черкаська обл. – 29.
--	--	---

д) кількість об'єктів, щодо яких прийнято рішення про невилучення з Державного реєстру нерухомих пам'яток України об'єктів, за результатом розгляду матеріалів, зазначених у п. «а»:

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	0	0

е) кількість об'єктів (пам'яток національного/місцевого значення), щодо яких прийнято рішення про надання згоди на переміщення об'єкта в інше місце відповідно до пункту 2 частини першої статті 15-1 Закону:

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	31, в т.ч.: Вінницька обл. – 2; Закарпатська обл. – 2; Київська обл. – 2; Львівська обл. – 15; Рівненська обл. – 1; Тернопільська обл. – 3; Харківська обл. – 1; Хмельницька обл. – 1; Чернівецька обл. – 3; Чернігівська обл. – 1.	9, в т.ч.: Волинська обл. – 1; Дніпропетровська обл. – 1; Житомирська обл. – 2; Київська обл. – 2; Львівська обл. – 2; Тернопільська обл. – 1.

є) кількість об'єктів (пам'яток національного/місцевого значення), щодо яких прийнято рішення про надання згоди на демонтаж (вилучення) окремих елементів об'єкта, які є символікою комуністичного тоталітарного режиму або символікою російської імперської політики відповідно до пункту 3 частини першої статті 15¹ Закону:

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	Належить до компетенції місцевих органів; інформація в розпорядженні МКСК відсутня	Належить до компетенції місцевих органів; інформація в розпорядженні МКСК відсутня

ж) кількість об'єктів (пам'яток національного/місцевого значення), щодо яких прийнято рішення про залишення в Реєстрі об'єкта, що становить виняткову мистецьку цінність відповідно до пункту 4 частини першої статті 15¹ Закону:

	2023	2024
Національного значення	1 (пам'ятник Артему, м. Святогірськ)	0
Місцевого значення	0	0

з) кількість об'єктів (пам'яток національного/місцевого значення), щодо яких прийнято рішення про внесення змін до відомостей Реєстру в частині назви та/або виду пам'ятки відповідно до пункту 5 частини першої статті 15¹ Закону:

	2023	2024
Національного значення	0	0
Місцевого значення	0	0

ПРОПОЗИЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ
«СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ДЕКОЛОНІЗАЦІЮ І ПЕРЕГЛЯД
РЕЄСТРІВ НЕРУХОМОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ, ЩО МІСТЯТЬ
СИМВОЛИ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРСЬКОЇ ПОЛІТИКИ»

Звертаємо увагу, що при направленні на розгляд МКСК подання щодо об'єктів, які є символікою комуністичного тоталітарного режиму та російської імперської політики, ініціатори такого подання (уповноважений орган - за категорією пам'ятки національного значення; уповноважений орган, Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, інші громадські організації, до статутних завдань яких належать питання охорони культурної спадщини - за категорією пам'ятки місцевого значення) повинні дотримуватись вимог Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури від 11 березня 2013 р. № 158, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 квітня 2013 р. за № 528/23060 (у редакції наказу Міністерства культури та інформаційної політики України від 01 березня 2024 р. № 158), далі - Порядок.

Так, порядок подання про незанесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру передбачено розділом VII Порядку, і порядок вилучення пам'ятки культурної спадщини з Реєстру – розділом X Порядку.

Важливим документом, який, зокрема, передбачено Законом України «Про охорону культурної спадщини», який має додаватися до поданих матеріалів, є рекомендації Українського інституту національної пам'яті.

Також зазначаємо, що відповідно до пункту 13 частини першої статті 6 Закону України «Про охорону культурної спадщини» надання дозволів на проведення робіт на пам'ятках місцевого значення (крім пам'яток археології) належить до повноважень органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів охорони культурної спадщини обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Враховуючи зазначене пропонуємо Комітету рекомендувати обласним та Київській міській військовій адміністрації інформувати МКСК щодо кількості наданих дозволів із зазначенням найменування пам'ятки місцевого зазначення, її місця розташування, охоронного номеру, опису здійснених робіт, підстави їх виконання.

**ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ТА ПРОПОЗИЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ «СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОГО
КНИГОВИДАННЯ І КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ»,**

яке планується розглянути на виїзному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики
18 жовтня 2024 року у м. Харків

Звертаємо увагу, що обсяг питань, які плануються розглянути на виїзному засіданні Комітету належить до компетенції не лише Міністерства культури та стратегічних комунікацій України, але й до Державного комітету телебачення і радіомовлення України та Українському інституту книги. Запити до вище зазначених установ були надіслані Комітетом.

МКСК у межах своїх повноважень надає наступну інформацію.

Щодо статистики видання книжок в Україні в розрізі років (починаючи з 2021 року), тиражів, найменувань, мови (російська/українська, кількість/відсотки)

**Статистика видання книжкової продукції в Україні
за період 01.01.2021-01.10.2024 рр.**

Види видань	2021		2022		2023		2024 (на 01.10.)	
	Кіль-ть видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кіль-ть видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кіль-ть видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.	Кіль-ть видань, друк. од.	Тираж, тис. пр.
Книги і брошури, у т.ч.	21095	44753,6	9691	11704,2	15187	24664	8350	14424,8
<i>Українською мовою</i>	16206	39922,8	7968	10623,2	12688	22612,8	7243	13434,4
% до загальної кількості	76,8	89,2	82,2	90,8	83,5	91,7	86,7	93,1
<i>Російською мовою</i>	2576	2504,4	762	585,6	700	306,2	320	297,2
% до загальної кількості	12,2	5,6	7,9	5,0	4,6	1,2	3,8	2,1
<i>Іншими мовами</i>	2313	2326,4	961	495,4	1799	1745	785	693,2
% до загальної кількості	11	5,2	9,9	4,2	11,9	7,1	9,5	4,8

Про стан виконання Закону України від 22 травня 2024 р. № 3731-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг»

Законом № 3731-IX запроваджено нову форму підтримки популяризації читання - державну допомогу громадянам України на придбання книжкової продукції, а також унормовано діяльність державної установи «Український інститут книги» з надання державної допомоги громадянам України на придбання книг.

Цим законом визначено дві категорії громадян, яким надається така допомога: громадянам України, які досягли 18-річного віку, - протягом одного року з дня досягнення відповідного віку (УІК мав розпочати надавати таку допомогу з 1 липня 2024 року); при народженні дитини - одному з батьків або інших законних представників дитини протягом одного року з дня її народження (дана норма відкладеного характеру і почне працювати з починаючи з 1 січня року, наступного за роком припинення або скасування воєнного стану).

МКСК спільно з Мінцифри, Мінфін та УІК на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення діяльності Українського інституту книги з підтримки розповсюджувачів видавничої продукції та надання державної допомоги на придбання книг» розроблено проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг».

Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг» запропоновано:

- затвердити Порядок надання громадянам України державної допомоги на придбання книг (далі – проєкт Порядку);
- внести зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Українському інституту книги для підтримки книговидавничої справи та популяризації української літератури у світі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 638.

Проєкт Порядку надання допомоги на придбання книг, врегульовує основні положення надання, а також регламентує комплекс заходів, спрямованих на забезпечення доступу громадян до сучасної літератури шляхом надання державної допомоги, чітко визначає механізми і процедури реалізації цієї підтримки, зокрема:

1. Розмір та умови надання державної допомоги:

- Визначається розмір державної допомоги (0,3 розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня календарного року, в якому надається допомога) для громадян України на придбання книг.
- Допомога надається громадянам, які досягли 18-річного віку, а також одному з батьків при народженні дитини (відкладена норма).

2. Механізм реалізації програми «ЄКнига»:

- Програма реалізується через Єдиний портал державних послуг Дія та мобільний додаток.
- Визначаються вимоги до отримувачів допомоги, зокрема необхідність встановлення мобільного додатка, відкриття поточного рахунку з особливим режимом використання, подання заявки на отримання допомоги.

3. Придбання книг за кошти допомоги:

- Допомога може бути використана виключно для придбання книжкових видань державною мовою у паперовій або електронній формі.
- Оплата за книги здійснюється безготівковим шляхом через персональну віртуальну платіжну картку «ЄКнига».

4. Регулювання розповсюджувачів видавничої продукції:

- Визначаються вимоги до розповсюджувачів видавничої продукції, які беруть участь у програмі «ЄКнига».
- Процес включення та виключення розповсюджувачів до/з переліку учасників програми регулюється Українським інститутом книги (УІК).

5. Фінансове забезпечення програми:

- Визначається порядок перерахування коштів для виплати допомоги через банки.
- Регулюються питання обробки інформації про транзакції, повернення невикористаних коштів, та звітування перед органами влади.
- Визначаються правила інформаційної взаємодії між УІК, Мінцифри, Ощадбанком та технічним адміністратором Порталу Дія.
- Здійснюється контроль за виконанням умов програми і передача інформації між залученими сторонами.

МКСК направлено на погодження із заінтересованими органами проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг» (далі – проєкт Постанови), зокрема і до АТ «Ощадбанк».

Міністерство цифрової трансформації України в межах компетенції опрацювало проєкт Постанови та надало висновок про проведення цифрової експертизи із узагальненою позицією: погоджується із зауваженнями, які враховані МКІП, не відповідний.

Міністерство економіки України опрацювало проєкт Постанови та надало висновок за результатами опрацювання проєктів актів на предмет впливу реалізації актів на показники економічного і соціального розвитку, а також відповідності зобов'язанням України за Угодою про заснування Світової організації торгівлі із узагальненим висновком: погодити проєкт акта без зауважень.

Міністерство фінансів України розглянуло та надіслало висновок до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг», яким погодило проєкт акта без зауважень. Водночас Мінфін надав до проєкту акта застереження отримати позицію

Казначейства з урахуванням встановлених бюджетним законодавством повноважень органу.

МКСК за результатами погодження проєкту акта відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950, забезпечить подання проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг» на розгляд Уряду.

Довідково інформуємо, що Держкомтелерадіо з метою приведення власних нормативно-правових актів у відповідність до Закону Держкомтелерадіо 27.08.2024 за № 200 видано Наказ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Державного комітету телебачення і радіомовлення України», який листом від 28.08.2024 № 2429/23/12 подано на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

Наказом пропонується внести зміни до:

- додатків форми заяви про надання державної субсидії на відшкодування витрат на найм або піднайм (оренду або суборенду) нерухомого майна (будівель, споруд, приміщень, їх окремих частин), що використовується як спеціалізований магазин для торгівлі книгами, затвердженої наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 03 січня 2023 № 1, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2023 року за № 289/39345;

- пункту 3 Порядку видачі (відмови у видачі, анулювання) розповсюджувачу книговидавничої продукції свідоцтва про відповідність, що підтверджує використання розповсюджувачем книговидавничої продукції об'єкта оренди виключно як спеціалізованого магазину для торгівлі книгами, затвердженого наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 06 березня 2023 року № 21, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24 квітня 2023 року за № 663/39719.

Про стан виконання Закону України від 19 червня 2023 р. № 2309–ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення обмежень на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, що стосується держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України»

З метою реалізації положень Закону № 2309–ІХ та на виконання Плану організації підготовки проєктів актів та виконання інших завдань, необхідних для забезпечення його реалізації, МКСК спільно з Держкомтелерадіо підготовлено проєкти постанов Кабінету Міністрів України: «Деякі питання видачі (відмови у видачі, припинення дії) дозволу на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, випущеної у світ державною мовою держави-агресора»; «Про затвердження Порядку вилучення з обігу видавничої продукції, що має походження або виготовлена та/або випущена у світ, та/або ввезена з території держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України, та/або внесена до Реєстру видавничої продукції антиукраїнського змісту, а також видавничої продукції, що випущена у світ державною мовою держави-агресора, яка

розповсюджується без відповідного дозволу, та накладення адміністративно-господарських штрафів».

Щодо проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання видачі (відмови у видачі, припинення дії) дозволу на ввезення та розповсюдження видавничої продукції, випущеної у світ державною мовою держави-агресора».

Погоджений без зауважень МКСК проект постанови надіслано на розгляд та погодження до Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства цифрової трансформації України, Державної регуляторної служби України та Державної митної служби України.

Проект постанови погоджено без зауважень Мінекономіки, Мінфіном та Держмитслужбою.

Мінцифри погодило проект постанови із зауваженнями.

ДРС відмовила в погодженні проекту постанови.

Наразі, відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950, такі проекти постанов проходять процедуру погодження із заінтересованими органами.

Проект постанови готується для подання до Міністерства юстиції України з метою проведення правової експертизи.

Щодо проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку вилучення з обігу видавничої продукції, що має походження або виготовлена та/або випущена у світ, та/або ввезена з території держави-агресора, Республіки Білорусь, тимчасово окупованої території України, та/або внесена до Реєстру видавничої продукції антиукраїнського змісту, а також видавничої продукції, що випущена у світ державною мовою держави-агресора, яка розповсюджується без відповідного дозволу, та накладення адміністративно-господарських штрафів».

Погоджений без зауважень МКСК проект постанови надіслано на розгляд та погодження до Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства цифрової трансформації України тощо.

Проект постанови погоджено Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Міністерством цифрової інформації України, Міністерством юстиції України, Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією України із зауваженнями.

Наразі, проект постанови доопрацьовується з урахуванням висловлених пропозицій та зауважень заінтересованими органами.

Крім того, на реалізацію Закону № 2309–IX Держкомтелерадіо видано накази:

- від 04.09.2023 № 51 «Про затвердження Критеріїв оцінювання видавничої продукції, що дозволена до ввезення та розповсюдження на території України», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 20 вересня 2023 року за № 1660/40716;

- від 05.09.2023 № 52 «Про затвердження Положення про експертну раду Державного комітету телебачення і радіомовлення України», який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 вересня 2023 року за № 1621/40677;

- від 20.11.2023 № 70 «Про затвердження Рекомендацій з підготовки рецензії щодо оцінки та характеристики змісту видання, випущеного у світ державною мовою держави-агресора».

Також, Держкомтелерадіо підготовлено проекти наказів «Про затвердження Положення про Реєстр видавничої продукції, випущеної у світ державною мовою держави-агресора, що дозволена до ввезення та розповсюдження на території України» та «Про затвердження Положення про Реєстр видавничої продукції антиукраїнського змісту», які доопрацьовуються з урахуванням наданих зауважень Мінцифри.

ПРОПОЗИЦІЇ
МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ЩОДО РОЗГЛЯДУ ПИТАННЯ
«СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОГО КНИГОВИДАННЯ І
КНИГОРОЗПОВСЮДЖЕННЯ»

У грудні 2023 року Кабінетом Міністрів України підтримано ініціативу МКСК та прийнято Постанову від 1 грудня 2023 р. № 1262 «Про затвердження Порядку надання державної субсидії розповсюдjuвачам видавничої продукції (книжкової продукції)», з нормою щодо набрання постановою чинності через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Книговидавничий ринок через активні воєнні дії і значні економічні труднощі зазнав суттєвих змін. Основним викликом на початку повномасштабного вторгнення стало призупинення діяльності (або повне закриття) книгарень. Книгарні відіграють важливу роль у розвитку освітнього та культурного середовища. Збільшення їх кількості впливає на доступність літератури та освітніх матеріалів для населення, що є особливо важливим у воєнний час, коли потрібно підтримувати культурну ідентичність та забезпечувати населення якісним культурним продуктом.

Водночас запровадження підтримки з 2025 року сприятиме посиленню економічного становища книгорозповсюдjuвачів, що в свою чергу сприятиме залученню населення до споживання та підтримки національного культурного продукту. Враховуючи важливість розвитку креативних індустрій для економіки країни компенсування орендних витрат сприятиме збереженню існуючих робочих місць та створенню нових можливостей для підприємців у цій сфері.

Компенсація орендних витрат з 2025 року допоможе розвитку книгорозповсюдjuвання не тільки у великих містах, але й у регіонах, де доступ до літератури часто обмежений. Це забезпечить рівномірний доступ до книжкової продукції по всій країні.

МКСК з урахуванням вищевикладеного пропонує Комітету звернутися до Міністерства фінансів України щодо виділення коштів розповсюдjuвачам видавничої продукції (книжкової продукції) на державну субсидію у 2025 році.